

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

ÇALIŞMA YAŞAMINDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ VE EBEVEYN İZİNİ HAKKI

Yrd. Doç. Dr. Evra Çetin[□]

Kadın ve erkek arasında yapılan toplumsal cinsiyete dayalı ayrımlar, özel ve kamusal alanlarda ortaya çıkmakta ve sürdürülmektedir. Siyasetten eğitime, sivil toplum örgütlenmesinden çalışma yaşamına farklı kamusal alanlarda toplumsal cinsiyete dayalı roller ve bunların ortaya çıkardığı eşitsizlikler açık veya gizli şekillerde varlıklarını sürdürmektedir.

Günümüzde; kadını sosyal, siyasi, ekonomik ve hukuki bakımdan bağımlı, edilgen, güçsüz konumda bırakan bu tip yaklaşımların bertaraf edilebilmesinin ancak genel olarak tüm toplumsal yapı ve ilişkilerde dönüşüm ile mümkün olduğu kabul edilmektedir. Bu noktada evlilik ve annelik rol ve sorumluluklarının kadın bakımından belirleyici ayrımlara yol açtığını söylemek yanlış olmaz. Geleneksel toplum yapısı ve kadınların aile ve toplum içindeki statüleri, kadının evliliği ve annelik rolü ile bağlantılı olarak değişmektedir. Bu durumlar hukuk tarafından da öngörülmekte, kabul edilmekte ve kadının “eşlik” ve “annelik” rollerinin geleneksel gereği olarak kabul edilen görevleri genel olarak hukukun konusunu oluşturmaktadır.

Çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi tartışılırken devletin ve erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliği sonucunda kadınlara biçilen annelik ve eşlik rollerinin dönüştürülmesi bakımından araç olarak da kullanılabilir bazı hukuki düzenlemelerden bahsedilebilir. Ebeveyn izninin çocuğun bakımını annenin vazifesi olarak görmek yerine ebeveynlerin ortak vazifesi olarak kabul etmesi, annelik rolünü biyolojik farklılıklarla gerekçelendirilmesi ve bu şekilde kadına biçilen annelik rolünün ataerkil yaklaşımla üretilmesi tehlikesini ortadan kaldırmak bakımından önem taşımaktadır.

Çalışma, iki ana konu üzerine inşa edilecektir. İlk olarak toplumsal cinsiyet rolleri ve bunların kadın-erkek eşitliği üzerindeki eşitsizlik yaratan etkisi kavramsal ve tarihsel düzlemde feminist hukuk perspektifinde belirlenerek açıklanacaktır.

İkinci olarak toplumsal cinsiyet rolleri ile mücadele için uygun hukuki düzenlemelerin yapılması ve uygulanmasının önemi belirlenecektir. Bu konuda, kadının annelik rolüne geleneksel olarak biçilen kutsanmış rol dikkate alındığında, çalışma yaşamındaki bir yapı olarak çocuk bakımına her iki ebeveyni de dâhil eden ebeveyn izni hakkı ayrıntılı şekilde açıklanacaktır. Hakkın pozitif hukukta geçirdiği dönüşüm özellikle uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve ilgili yargı kararları dikkate alınarak, Türk hukukunun bu genel ilkelere uygunluğu tartışılacaktır.

[□] Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümü (evracetin@gmail.com)